

Az amerikai szőlőkabóca elleni integrált védekezési technológia házikerti szőlőkben

I. rész: A lárvák elleni védekezés

Az amerikai szőlőkabóca elleni védekezés a szőlő aranyszínű sárgaság betegségét okozó fitoplazma – Flavescence dorée, FD – terjedésének megelőzésében kiemelt jelentőségű növényegészségügyi beavatkozás. Mivel a kórokozó ellen közvetlen növényvédő szeres védekezési lehetőség nincs, az egyik legfontosabb gyakorlati feladat a kórokozót terjesztő kabócaállomány (vektor) csökkentése még a kifejlett, repülő alakok tömeges megjelenése előtt. Jelen iránymutatás a most időszerű lárvamegfigyeléshez és az arra épülő lárvák elleni védekezés megtervezéséhez ad gyakorlati segítséget; a kifejlett, repülő alakok elleni védekezésről a Kamara külön ad tájékoztatást.

A szakmai összefoglaló azoknak a termelőknek, házikerti szőlővel rendelkezőknek szól, akik III. forgalmi kategóriájú, szabadforgalmú készítményekkel tudnak védekezést tervezni. A készítményválasztásnál minden esetben az aktuális engedélyokirat, a növényvédő szer címke előírásai és a hatósági növényvédő szer adatbázis az irányadó.

1. Először megfigyelés, nem automatikus permetezés

A lárvákat közvetlen növényvizsgálattal kell keresni, elsősorban a levelek fonákán, a sarjakon, a törzsközeli hajtásokon és az alsó lombzónában. A vizsgálatot száraz lombon, jó fényviszonyok mellett, lehetőleg kora reggel vagy délelőtt célszerű végezni. A leveleket óvatosan, rázás nélkül kell megfordítani, mert a fiatal lárvák aprók, könnyen elmozdulhatnak, leeshetnek vagy zavarásra elugorhatnak.

Amennyiben a lárvák keresését vagy azonosítását a termelő önállóan nem tudja biztonsággal elvégezni, célszerű szakember segítségét kérni. A növényvédelmi hatóság és a Növényorvosi Kamara növényorvosai monitoringtevékenység keretében rendszeresen végeznek lárvafelvételezést, és térségi híradásokban tájékoztatást adnak a lárvakelésről, a lárvafejlődés előrehaladásáról és a védekezések szükségességéről. A termelőknek ezért javasolt folyamatosan figyelniük a növényvédelmi hatóság és a Növényorvosi Kamara jelzéseit, felhívásait.

2. A lárvák ellen irányított első kezelés

Az első kezelést nem az első fiatal lárvák észlelésekor kell automatikusan elvégezni. Az első L1 lárvák megjelenése elsősorban azt jelzi, hogy a szőlőt gyakrabban kell ellenőrizni.

Az első kezelés időpontját akkor célszerű kijelölni, amikor a kelés már előrehaladt, és az L1–L2 lárvák mellett már L3 fejlettségű egyedek is jelen vannak. Ez gyakran a lárvakelést követő 25–30 nap körül, sok esetben a virágzás időszakában vagy azt követően alakul ki, de a pontos időpontot mindig helyi levélvizsgálattal kell megerősíteni.

Szabadforgalmú készítmények használata esetén is fontos, hogy a választott készítmény illeszkedjen ehhez az időszakhoz, és az engedélyokirat szerint alkalmazható legyen szőlőben, kabócák vagy amerikai szőlőkabóca ellen. Amennyiben a rendelkezésre álló szabadforgalmú készítmények között szisztémikus (felszívódó) hatású készítmény is szerepel, és az adott készítmény egy tenyészidőszakban csak korlátozott számban használható, annak alkalmazása

ebben az első, jól időzített lárvakezelésben lehet különösen indokolt. Ez azonban nem helyettesíti sem a helyes időzítést, sem a gondos permetezést.

3. Második célzott kezelés

A lárvák kelése gyakran elhúzódik, ezért egyetlen kezelés sok esetben nem elegendő a kabócaállomány megfelelő csökkentéséhez. A gyakorlatban a lárvák elleni védekezést legtöbbször két, egymást követő kezelésre kell tervezni (kétlépcsős védekezés). Az első kezelés a már kialakuló, L₃ körüli vegyes lárvapopuláció nagyarányú gyérítését célozza, a második pedig az első beavatkozás után kelő vagy fennmaradó lárvák ellen irányul.

A kezelés után utóellenőrzést kell végezni ugyanazokon a növényi részekon, ahol a lárvákat korábban is kerestük: a levelek fonákán, a sarjakon, a törzsközeli hajtásokon és az alsó lombzónában. Ha továbbra is lárvák találhatók, különösen fiatalabb lárvafokozatok, a második kezelés elvégzése indokolt.

A második lárvák elleni kezelés gyakran az első beavatkozást követő 10–15 napos időszakra esik, de ez nem merev naptári szabály. Ennek idejét az alkalmazott készítmény hatástartama, az engedélyokirat előírásai, a kelés alakulása és az utóellenőrzés eredménye alapján kell meghatározni.

4. További kezelések szükségessége

Kedvező esetben az első, (L₃) körüli vegyes lárvállomány ellen időzített kezelés és az azt követő második lárvakezelés jelentős populációcsökkentést eredményezhet. Azonban elhúzódó kelés, nagy kiinduló lárvállomány, elhanyagolt vagy fertőzött környezet, ismételt lárvajelenlét, illetve nem kellően precíz kijuttatás esetén további beavatkozás is szükségessé válhat.

A második kezelést követően ezért ismételten ellenőrizni kell a lárvák jelenlétét és fejlettségi állapotát. Ha az utóellenőrzés során továbbra is lárvák találhatók, különösen fiatalabb lárvafokozatok, a további védekezés indokoltságát és időpontját a helyi megfigyelés, az alkalmazott készítmény hatástartama, az engedélyokirat előírásai és az ültetvény fertőzési kockázata alapján kell meghatározni.

Több kezelés esetén, amennyiben az engedélyezett szabadforgalmú készítményválaszték ezt lehetővé teszi, célszerű eltérő hatásmechanizmusú készítményt választani. Fontos, hogy az azonos hatáscsoportba tartozó hatóanyagok – például több piretroid hatóanyag egymás utáni használata – nem jelentenek valódi hatásmechanizmus-váltást. A választásnál minden esetben az engedélyokiratban szereplő kezelésszámot, a két kezelés közötti minimális időt és az adott készítmény felhasználási feltételeit kell követni.

A cél az, hogy a kabócákat még lárvállapotban, a repülő alakok megjelenése előtt hatékonyan gyérítsük. Ezzel csökkenthető annak kockázata, hogy a kifejlett, repülő kabócák később a kórokozót egyik tőkéről vagy ültetvényről a másikkra terjesszék.

5. Permetezéstechnika, fedettség és beporzóvédelem

A lárvák főként a levelek fonákán, az alsó lombzónában, a sarjakon és a tőke belső részein tartózkodnak. Ezért bármely engedélyezett szabadforgalmú készítményt használunk, a levelek jó permetléfedettsége a hatás alapfeltétele. Kontakt készítményeknél ez különösen fontos, de szisztémikus hatású készítménynél sem elegendő „csak bepermetezni” a lombfal külső részét: a permetlé jusson el a levélfonákra, a sarjakra és az alsó lombzónába is.

A megfigyelést követően a permetezés előtt célszerű a sarjakat eltávolítani és a belógó hajtásokat rendezni, hogy a permetlé be tudjon jutni az alsó és belső lombzónába. A permetezőgépet és a lémenyiséget úgy kell beállítani, hogy a permetlé minden sor mindkét oldalát érje, a levélfonákot is fedje, ugyanakkor az elsodródás és lecsorgás elkerülhető legyen.

Virágzó aljnövényzet, takarónövény vagy gyomflóra esetén a méh- és beporzóvédelmi előírásokra különösen figyelni kell. A készítmény engedélyokiratában szereplő dózis, vízmennyiség, kezelésszám, várakozási idő, méhveszélyességi és környezetvédelmi előírások betartása minden esetben kötelező.

A hasznos szervezetek és a beporzók védelme érdekében a permetezés előtt 1-2 nappal javasolt lekaszálni a szőlő sorközeiben, a tőkék körül és az ültetvény közvetlen környezetében található virágzó gyomokat és takarónövényeket.

6. Amit minden készítmény használata előtt ellenőrizni kell

A III. forgalmi kategóriájú, ún. szabadforgalmú készítményeknél is kötelező betartani az engedélyokirat és a címke előírásait. Különösen figyelni kell az engedélyezett kultúrára és célkárosítóra, a dóziszra, a permetlé-mennyiségre, az ugyanazon készítménnyel vagy hatóanyaggal végezhető kezelések számára, a két kezelés közötti minimális időre, az élelmezés-egészségügyi várakozási időre, a méh- és környezetvédelmi előírásokra, valamint az előírt személyi védőeszközök használatára.

Szükséghelyzeti engedély alapján alkalmazható III. forgalmi kategóriás készítmény esetén külön ellenőrizni kell az engedélyben szereplő időbeli, területi és felhasználási korlátozásokat.

Fontos, hogy a tojás ellen jelölt olajos készítmények lemosó permetezésre szolgálnak, és nem helyettesítik a lárvák elleni célzott kezelést. A lárvák elleni védekezéshez mindig olyan készítményt kell választani, amely az engedélyokirat szerint erre a célra alkalmazható.

Összefoglaló

Első lépés: rendszeres levélfonák-vizsgálat, különösen a sarjakon, alsó lombzónában és törzsközeli hajtásokon.

Első kezelés: L3 körüli, vegyes lárvapopuláció megjelenésekor.

Második kezelés: A második kezelés gyakran az első beavatkozást követő 10–15 napos időszakra esik, de időpontját a helyi megfigyelés, a készítmény hatástartama és az engedélyokirat előírásai alapján kell meghatározni.

Utóellenőrzés: a kezelés után ugyanazokon a növényi részeken kell ellenőrizni, ahol a lárvákat korábban kerestük.

További kezelési döntés: ismételt lárvajelenlét, elhúzódó kelés vagy nagy kockázatú környezet esetén újabb növényorvosi mérlegelés szükséges.

Készítményválasztás: több kezelés esetén lehetőség szerint eltérő hatásmechanizmusú készítményt kell választani, de minden esetben be kell tartani az engedélyokiratban szereplő kezelésszámot, kezelési intervallumot és felhasználási feltételeket.

Szakmai segítség: figyelje a hatóság és a Növényorvosi Kamara hivatalos jelzéseit, a térségében kiadott hivatalos védekezési felhívásokat!

Budapest, 2026. május 18.

Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara

www.magyarovenyorvos.hu